

Isojärven kansallispuiston retkeilykäytön kehittämissuunnitelma

Elina Lamminaho, Suvi-Tuulia Leinonen, Mirva Leppälä
Keski-Suomen retkeilyreitit maailmankartalle

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

www.aitomaaseutu.fi/retkeilyks

SISÄLTÖ

1	Tausta	2
2	Menetelmät	4
2.1	Työpaja Isojärvellä	4
2.2	Haastattelut	4
2.3	Kuvaukset	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
2.4	Reittiluokitukset	5
3	Tulokset	6
3.1	Nykytila	6
3.2	Reittiluokitus	8
3.3	Erotustekijät ja erityispiirteet	9
3.4	Hotspotit	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
3.5	Tarinat	13
4	Kehittämistarpeet	14
4.1	Palvelurakenteet	15
4.2	Toimijayhteistyö	16
4.3	Opastusviestintä	16
4.4	Saavutettavuus	18
4.5	Markkinointi	18

4.6	Kohderyhmät.....	18
4.7	Aktiviteetit.....	20
	Lähteet	22

KUVAT

Kuva 1.	Hankkeessa mukana olevat reitit.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Kuva 2.	Kartta Isojärven alueesta.	4
Kuva 3.	Opasteita reitillä. Kuva Elina Lamminaho.	5
Kuva 4.	Jätkien polkupyöräura ja reittimerkintöjä. Kuva Upe Nykänen.	9
Kuva 5.	Niemenkärki. Kuva Elina Lamminaho.....	10
Kuva 6.	Hotspotit kartalla.	12
Kuva 7.	Päiväretkeilijät. Kuva Upe Nykänen.	17
Kuva 8.	Nuotiopaikalla ja retkeilijät. Kuvat Upe Nykänen.	19
Kuva 9.	Laavu. Kuva Elina Lamminaho.....	21

Kannen kuva: Retkeilijät Isojärven kansallispuistossa. #Keski-Suomen retkeilyreitit maailmankartalle –hankkeen kuvapankki, Upe Nykänen. www.aitomaaseutu.fi/retkeilyks.

Selvitys on laadittu osana #Keski-Suomen retkeilyreitit maailmankartalle –hanketta. Hankkeen toteutusta koordinoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja osatoteuttaja Metsähallituksen luontopalvelut. Hanketta rahoitti Keski-Suomen ELY-keskus maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

Lisätietoa hankkeesta www.aitomaaseutu.fi/hankkeet/retkeilyks

1 Tausta

Keski-Suomen retkeilyreitit maailmankartalle –hankkeeseen valikoitui Isojärven kansallispuistoon suunniteltu Heretyn kymppi patikkareitti (Heretty - Latokuusikko - Vahterjärvi - Heretty, 10 km). Reitti on vaativuudeltaan keskivaikkea ympyräreitti, jonka varrelta löytyy tulentelepaikka, laavu ja telttailualue Vahterjärvellä sekä keittokatos Kannuslahdessa. Reitti alkaa kansallispuiston pääopastuspisteestä, Heretyn metsäkämpältä, jossa toimii nykyisin kesäkahvila. Kämpäkahvilasta voi vuokrata majoitusta Heretystä sekä soutuveneitä ja kanooteja. Reitti on suunniteltu olemassa oleville retkeilyreiteille, jotka on merkitty maastoon sinisin maalimerkein. Varsinaista reittiviitoitusta Heretyn kympillä ei vielä ole. Reitin loppupuolella on mahdollisuus lisähaasteeseen kiertämällä Lortikanvuoren luontopolku, joka tekee 2 kilometrin lenkin palaten takaisin Heretyn kympile. Luontopolku on vaativa sisältäen suuria korkeuseroja ja kivikkoista maastoa. Luontopolku on merkitty punaisia täplillä. Luontopolulla on tulentelepaikka ja kuivakäymälä. Heretyn kymppi kuljetaan vastapäivään.

1.1 Esittelymateriaalit

#Keski-Suomen retkeilyreitit maailmankartalle –hankkeessa tuotetut materiaalit: esitteitä, reittikuvauksia Outdoors Finland –portaaliin sekä Outdoor Active –portaaliin (suomi, englanti). Esittelymateriaalit on koostettu hankkeen verkkosivulle, mistä ne ovat kaikkien vapaasti hyödynnettävissä: www.aitomaaseutu.fi/esittelymateriaalit. Lisäksi sivustolta löytyy lukuisia videoita ja kuvia vapaaseen käyttöön.

2 Menetelmät

2.1 Työpaja Isojärvellä

Isojärven reittiprofiloinnin työpaja järjestettiin Isojärvellä 20.4.2017. Työpajassa oli 13 osallistujaa. Työpajan tavoitteena oli löytää alueen erityispiirteet, erotustekijät ja päänähtävyydet sekä kehitystarpeita ja mahdollisia haastateltavia henkilöitä.

Kuva 1. Kartta Isojärven alueesta.

2.2 Haastattelut

Työpajan osallistujilta kysyttiin haastatteluja varten henkilöitä, joilla olisi paljon tietoa kansallispuiston alueesta. Näistä saatiin kaksi henkilöä puhelinhaastatteluun. Heille lähetettiin

kysymykset etukäteen sähköpostilla, jotta he ehtivät tutustua niihin ennen varsinaista haastattelua. Haastatteluiden tarkoituksena oli kerätä tietoa ja tarinoita hankkeen tuotteistamistyötä varten. Haastatteluissa tiedusteltiin haastateltavan taustaa ja suhdetta luontoalueeseen. Kysyttiin myös alueen historiasta ja nykytilasta sekä paikallisista erityispiirteistä ja tarinoista. Lopuksi kysyttiin miten haastateltava arvioisi alueen tulevaisuuden näkymät ja mitä toiveita hänellä on reitistöä ajatellen.

2.3 Reittiluokitukset

Hankkeeseen valikoidut reitit luokiteltiin käyttäen Outdoors Finland – katto-ohjelman reittiluokittelua, joka ottaa kattavasti huomioon reitin ominaispiirteet, vaativuudet sekä erilaiset aistikokemukset. Lisäksi reittiluokittelun yhteydessä reitin GPS –jälki taltioidaan ja reitin haastavuus merkitään GPS –jälkeen (helppo, keskivaativa, vaativa).

Kuva 2. Opasteita reitillä. Kuva Elina Lamminaho.

3 Tulokset

3.1 Nykytila

Alueen nykytilaa kartoitettiin etsimällä tietoa Luontoon.fi-sivustolta sekä maastohavainnoin.

Taulukko 1. Kohteen palvelut ja niiden ylläpito		
Palvelu	Kapasiteetti	Ylläpito
Vuokratupa	Lortikan, Luutsaaren ja Heretyn vuokratuvat	Metsähallitus
Luontopolku	Heretyn luontopolku 3,5km, Lortikanvuoren luontopolku 3km, Heretyn rengasreitti 7km, Toinen heretyn rengasreitti 10 km, Kalalahden kierros 4,5km, Vahterjärven kierros 11km, Pyöräpolku 4km. =Yhteensä 30km	Metsähallitus
Tulentekopaikat	Kannuslahti (keittokatos ja tulentekopaikka), Kalalahti, sekä laavuilla (Kuorejärvi Vahterjärvi, Lortikka, Renusaari)	Metsähallitus
Käymälät	Jokaisen tulentekopaikan yhteydessä, sekä Heretyn ja Huhtalan pysäköintialueilla	Metsähallitus
Jätehuolto	Kierrätyspiste Heretyssä, muutoin omatoiminen /roskaton retkeily	Metsähallitus
Muut palvelut	Veneen ja kanoottien vuokrausmahdollisuus	Heretyn kämppäkahvila
Laavut	Kuorejärven laavu, Vahterjärven laavu, Kalalahden laavu, Renusaaren laavu	Metsähallitus

Taulukko 2. Kohteen opastusviestinnän kanavat	
Retkeilyneuvonta	Seitsemisen luontokeskus (seitseminen@metsa.fi)
Verkkosivustot	Facebook-sivut, Luontoon.fi, Jamsa.fi
Sosiaalinen media	Facebook-sivut
Mobiiliopastus	Lortikan luontopolulla QR-koodi virtuaalivihkoon
Maasto-opasteet	kyllä

Taulukko 3. Liikenneyhteydet ja yrityspalvelut

Lähin keskus	Länkipohjan kylälle 14km
Parkkipaikat	Heretyn, Huhtalan ja Kalalahden pysäköintialueet, Nokipohjan veneenlaskupaikka/ (vain Heretyssä talvikunnossapito)
Majoitus	Heretyn kämppäkahvila / Majatalo Villanen, Ouninpohjan lomamökit,
Ruokapalvelut	Heretyn kämppäkahvila Maastoruokailua tarjoavat: Eräopaspalvelu Talvi (www.eraopaspalvelutalvi.fi) Luontopalvelu Erätaival (www.erataival.com) Sirkka Experience (www.sirkka.fi) Viestintä ja Retkeily Harnakka (www.harnakka.wordpress.com) Wild Hikes Finland (www.wildhikesfinland.com)
Opastetut retket	Eräopaspalvelu Talvi, Four Seasons Outdoors, Hiking Travel Hit ky, Kelo ja Kallio Adventures, Luontopalvelu Erätaival, Sammalsielu, Seikkailusyke Oy, Sirkka Experience, Talvinsulka Oy, Versona Oy, Viestintä ja Retkeily Harnakka, Wild Hikes Finland,
Välinevuokraus	Heretyn kahvila <ul style="list-style-type: none"> • soutuveneet ja kanootit Eräopaspalvelu Talvi <ul style="list-style-type: none"> • Kajakit ja kanootit Four Seasons Outdoors <ul style="list-style-type: none"> • Kajakit, retkeilyvälineet Hiking Travel Hit Ky <ul style="list-style-type: none"> • Melontakalusto, kesä- ja talviretkeilyvälineet Kelo ja kallio Adventures <ul style="list-style-type: none"> • Kajakit ja melontavarusteet (myös kuljetus), kesä- ja talviretkeilyvälineet, jääkiipeilyvälineet Luontopalvelu Erätaival <ul style="list-style-type: none"> • Lumikengät, retkeilyvälineet Längelmäveden Venematkat <ul style="list-style-type: none"> • Kajakit, kanootti, soutuvene ja perämoottori Seikkailusyke Oy <ul style="list-style-type: none"> • Kanootit Sirkka Experience <ul style="list-style-type: none"> • Melontakalusto, soutuveneet, kesä- ja talviretkeilyvälineet Tavinsulka Oy <ul style="list-style-type: none"> • Kanootit, kajakit Versona Oy

	<ul style="list-style-type: none"> • Polkupyörät (Fatbike), potkukelkat ja lumikengät Wild Hikes Finland <ul style="list-style-type: none"> • Yöpymisvälineet, teltat, kantolaitteet ja packraftit
Muut palvelut	Luontopalvelu Erätaival (www.erataival.com) <ul style="list-style-type: none"> • Villiyrtti- ja retkeilykurssit Seikkailusyke Oy (www.seikkailusyke.fi) <ul style="list-style-type: none"> • Virkistyspäivät ja seikkailupalvelut Sirkka Experience (www.sirkka.fi) <ul style="list-style-type: none"> • Luontokuvauspalvelut Tavinsulka Oy (www.tavinsulka.com) <ul style="list-style-type: none"> • Ohjelmapalvelut Versona Oy (www.versona.fi) <ul style="list-style-type: none"> • Kokouspalvelut • Yritysvalmennus • TYHY-palvelut luonnossa Wild Hikes Finland (www.wildhikesfinland.com) <ul style="list-style-type: none"> • Kokouspalvelut ja retkeilykoulutus

3.2 Reittiluokitus

Heretyn kymppi (10 km) on vaativuudeltaan keskivaativa. Reitti on luonteeltaan monipuolista maastoa, aina helppokulkuisesta alusta melko jyrkkiin ja kivisiin nousuihin. Reitin pinta on alussa leveää sorapolkua, mutta Toivomussillan jälkeen reitti muuttuu kapeaksi, mutta selkeäksi, kiviseksi ja juurakkoiseksi poluksi. Myös pitkospuita ja kalliota löytyy reitiltä. Saateella tai sen jälkeen, on huomioitava reitin pinnan muuttuminen paikoin jopa vaarallisen liukkaaksi.

Reitti on merkattu sinisillä maalimerkeillä, jotka näkyvät hyvin (paitsi majavien padon takia tehdyllä kiertotiellä on oranssit kuitunauhat). Ongelmana kuitenkin on, että kaikki retkeilyreitit on merkitty samalla värillä. Lisäksi Heretyn kymppiä ei ole viitoitettu nimellä, eli reitti vaatii kartanlukutaitoa.

Kuva 3. Jätkien polkupyöräura ja reittimerkintöjä. Kuva Upe Nykänen.

3.3 Erotustekijät ja erityispiirteet

Erotustekijöistä ja tarinoista nousi erityisesti neljä kohtaa: Majava, metsänkäyttöhistoria eli savottaperinne, maastopyöräilymahdollisuudet (MTB) sekä kaakkuri. Majavan osalta teemana nousivat historia ja maankäyttö. Savottaperinnettä edustavat rakennushistoria, polut, kämpät, paikkojen nimet ja tarinat. MTB:n osalta kiinnostavia aiheita ovat jätkien lapiolla tekemä polkupyöräura, historia ja perinne. Kaakkuri on erämaalintu, jolla on puistossa omat ”kiitoratansa”.

Muina erotustekijöinä majavan ja kaakkurin lisäksi eläimistöä mainitaan, karhu ja ilves, sekä supikoira ja mäyrä, ja mahdollisesti susi. Kämpätarinat ja viinatarinat mainitaan myös. Muita mainittuja erityisyyksiä ovat: hirvikärpäset ja hyttyset, muikku ja kalapirtti, lähdelammet, hoilot ym. sanat ja nimet.

Puiston erityispiirteitä ovat esimerkiksi lammet ja vuoristojen väliset hoilot, joista esimerkkinä viinahoilo. Muista kansallispuistoista Isojärven erottaa sen jylhät maisemat ja korkeuserot, sekä historiallisesti arvokkaat rakennukset.

3.4 Päänähtävyydet

Alueella sijaitsevia nähtävyyksiä ja erityisiä kohteita voidaan käyttää esimerkiksi reitin markkinoinnissa. Nähtävyyksiä kerättiin työpajassa ja ne on merkitty karttaan numeroilla.

Heretyn kympin patikkareitin tärkeimpinä top 5 –kohteina mainitaan Toivomussilta eli laakea kivi, jolle heitetään kolikoita, majavan polut/savotta (Lepolammi), Vahterjärven kaakkurin kiitorata, haavikko eri vuodenaikoinen, sekä siirtolohkareluola. Lisäksi bonuksena kehoitetaan maistamaan purosta vettä.

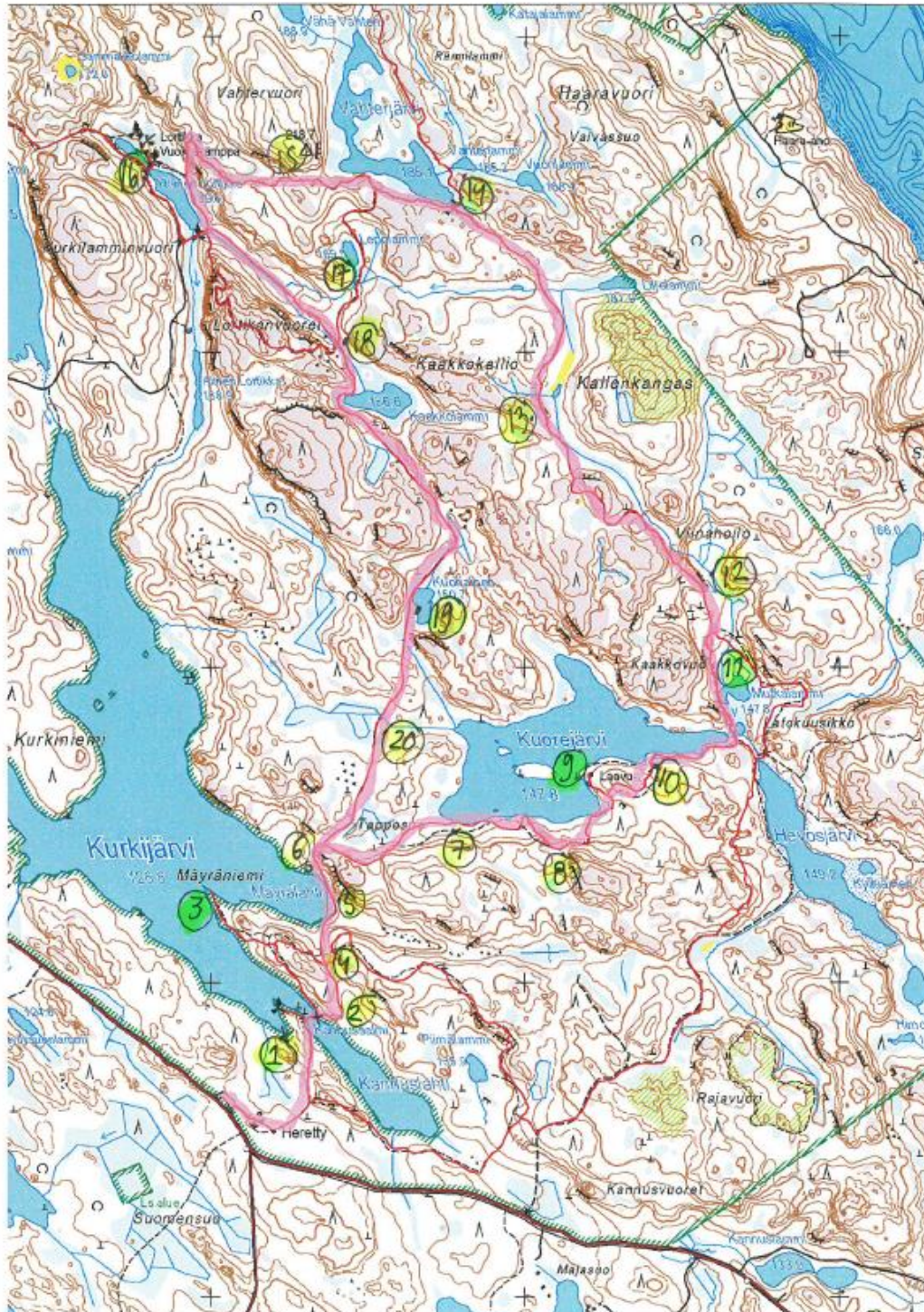
Näiden lisäksi Heretyn kympin tärkeinä kohteina mainitaan Kannuslahden kotakeittiö, jätkien pyörätien rakennuskuopat, näköalapaikka, kuusikkolehto/puronvarsilehto, Kuoriaisen suokasvillisuus, jää-/tukkitie, vanha pontikankeittopaikka, pitkospuut, Kuorejärven laavu, kaunis näkymä järvelle, kuusikkoa, vihreää sammalta ja aurinkoa yhdistävä päivänsäde ja menninkäinen, hyvä uintipaikka kallioisessa niemenkärjessä, sekä Lortikan kämpä.

Kuva 4. Niemenkärki. Kuva Elina Lamminaho.

Isojärven patikkareitin hotspotit – kulku vastapäivään:

1. Kannuslahti ja kotakeittiö
2. Toivomussilta (laakea kivi) Top5
3. Kallioinen niemenkärki, hieno uima-
paikka
4. Jätkien pyörätien rakennuskuoppia
5. Majavanpolut Top5
6. Näköalapaikka
7. Kuusikko ja sammalpeite ”päivänsäde
menninkäinen”
8. Järvinäkymä
9. Kuorejärven laavu
10. Hiljaisuuden haavikko (syksy) Top5
11. Pitkospuut
12. Vanha pontikankeittopaikka
13. Siirtolohkareluola Top5
14. Kaakkurin kiitorata /Vahterjärvi
15. Jää/tukkitie
16. Lortikan kämpmä
17. Lepolammi, majavan savotta Top5
18. Puro, josta voit juoda
19. Kuoriainen - suokasvillisuus
20. Kuusikko- /puronvarsilehto

Kuva 5. Nähtävyydet kartalla.

3.5 Tarinat

Heretyn kämpällä ja sen piharakennuksessa, sekä Huhtalan tuvassa on esillä tarinakylttejä kertomassa reitistä.

Haastatteluista poimittua: *On kerrottu, että kansallispuiston alueelle on tullut hevostmiehiä Pohjanmaalta töihin, mutta he eivät selvinneet siellä kauaa ja lähtivät pois, koska olivat totuneet laakeaan maastoon. Osittain huonosti pärjääminen johtui siitä, että heillä oli käytetty leveämpiä rekiä, ja ne eivät sopineet maastoon Isojärvellä. Toisen haastateltavan isoisa oli kertonut tarinaa: oli erittäin kova aamupakkanen ja kaksi poliisia tulivat pihaan hakemaan erästä miestä. Mies sanoi poliiseille menevänsä ensin vessaan, jonka jälkeen hän lähtisi poliisien mukaan. Koska hänellä oli yö vaatteet yllään, poliisit lupasivat hänen käydä ensin vessassa. Mies ei kuitenkaan todellisuudessa mennyt vessaan, vaan hänellä oli ollut ladossa vaihtovaatteet, hän puki ne päälleen ja lähti karkuun. Siinä pakkasessa asian tajuttuaan poliisit eivät lähteneet perään. Liekö jäänyt kiinni myöhemmin.* – Kämppäelämä on kovaa elämää, pitkiä päiviä, kovat pakkaset, huonot varusteet ja paljon lunta.

Haastateltava kertoi kansallispuiston alueen historiaan liittyvän tarinoita, jotka sijoittuvat sotien jälkeiseen aikaan. Tuolloin savottatouhu oli ”hurjaa” ja alueella oli paljon ihmisiä, joiden henkilöllisyydestä ei ollut tarkkaa tietoa.

Amerikan majavan historia perustuu 1800-luvulla sukupuuttoon metsästettyjen Euroopan majavien korvaamiseen. Amerikan majavia tuotiin alueelle 1930-luvulla, minkä jälkeen ne ovat saaneet vapaasti liikkua ja tehdä alueella majaville tyypillistä maan muokkausta. Majavat pysyttelevät pitkälti piilossa ja pesäpaikat vaihtuvat, mutta vaikkei majavaa pääsisi näkemään, voi alueella nähdä majavien jättämiä jälkiä puustossa sekä tulvina.

4 Kehittämistarpeet

Kehittämistoimenpiteinä esille nousi erityisesti selkeämpi viitoitus, lisätila teltoille, näköalatasanne, paikannimien merkitysten tuominen ilmi ja lahojen pitkospuiden korvaaminen ja vähentäminen, sekä useamman kodan rakentaminen nuotiopaikoille.

Näiden seikkojen lisäksi patikoinnin osalta kaivattiin erityisesti karttoja tarkemmalla mittakaavalla: enemmän tietoa, aikataulut ja värikoodit. Seuraavassa taulukossa on jaoteltu tarvittavat kehittämistarpeet Isojärven kansallispuistossa Heretyn kymppin patikointireitillä ja laajemmin koko puistossa.

Taulukko 4 Kehittämisen tavoitteet ja keinot	
1. Palvelurakenteet	
Kehittämistarve	Keinot
Lisätilaa teltoille (ruuhka-aikaa varten)	Uusi teltta-alue johonkin logistisesti tärkeälle paikalle
Näköalatasanne	Katse Isojärvelle, Vuorilammen suunnalle
Kulkemisen turvaaminen ja pinnan kulumisen estäminen	Pitkospuita useisiin kohteisiin eri reittien varrelle
Huonokuntoisten (vaarallisten) pitkospuiden poistaminen ja kulun turvaaminen muutoin	Kestävöintimurske, esim. Kuorejärven Etelä-reunalta pitkokset pois, reitti kuivan maan kautta
Taukopaikkoja keittomahdollisuuksineen, niin että voi tehdä tulen myös metsäpalovaroituksen aikaa	Kalahti, Rehusaari, Ala-Vahteri, Kannuslahti, Kuorejärvi
Näköalapaikka Isojärvelle	(Vahtervuori)
Esteettömyyden parantaminen ja erityisliikkujien huomioiminen	Kannuslahti, invakäymälä ja uudet nuotio- ja keittorakenteet
Ryhmämatkojen tukikohta (patikoijat, melojat, ym.)	Ala-Vahterin alueen muuntaminen yritystoiminnan tukikohdaksi (telttapaikat, saunat, keittokotokset, ym.)
Lortikkalammen nuotiopaikan uudistaminen	Nuotiopaikan korvaaminen kodalla kauemmas rannasta tai nuotiopaikan siirto
Vesiliikkujien huomioiminen	Laiturit kanooteille: Nokipohja, Ala-Vahteri, Kalahti, Rehusaari
Turvallisuuden varmistaminen	Hätätapauksia varten välipolun raivaaminen keskelle
Alueen monikäyttö turvattava	Lammasaidan ylityskohta turvattava MTB-reitillä
2. Opastusviestintä	
Kehittämistarve	Keinot
Selkeämpi viitoitus	Reiteille omat värikoodit ja nimellä merkityt reitit

Vaativuusmerkinnät	Näkyviin viitoitukseen ja opastukseen
Risteysmerkinnät selkeämmiksi	Sama nimi koko matkan
Kiertosuuntasuositus – vastapäivään (järvi ja laavu) / myötäpäivään (lopussa kohokohta).	Vastapäivään, jolloin lopussa helpompikulkuista polkua.
Kiertosuunnan suunnittelu	Kokonaistarkastelu tehtävä ja selkeytettävä alueen viitoitusta
Viitoitus reitille ja reitiltä pois	Suhteessa edellä mainittuun suunnitteluun.
Karttoihin enemmän tietoa	Kartat tarkemmalla mittakaavalla
Värikoodit	Jokaiselle reitille oma väri
Mobiilikohdeopasteet	Kuvat, videot, äänet. Kiinnitetään huomio ympäröivän luonnon ääniin, tuoksuihin ja tunnelmiin. Sijoittaminen maastoon.

4.1 Palvelurakenteet

Nuotiopaikat sopivat hyvin ryhmille ja niitä on reitillä useita (4). Nuotiopaikat ovat ainoat viralliset levähdyspaikat reitin varrella.

Metsäpalovaroituksen aikaan Heretyn kympillä ei ole Kannuslahtea lukuun ottamatta paikkaa pitää tulta. Lortikkalammen nuotiopaikka on korkeamman veden aikaan tulvan vaarassa, siihen toivottaisiin paremmin sijoitettua nuotiopaikkaa tai kotaa. Kodan rakentaminen on nähty haasteellisena tilanpuutteen vuoksi ja turhana, koska Lortikan varaustupa on sen verran lähellä. Lortikan varaustupa ei kuitenkaan ole vapaassa käytössä ja se on sivussa reitiltä. Myös Vahter- ja Kuorejärven laavuilla olisi hyvä olla kodat. Jos reitin kulku päätetään muuttaa kulkemaan Lepolammin kautta Lortikan sijaan, voi myös tulipaikan uusimisen tarpeellisuutta harkita.

Pitkospuiden huoltotöitä voidaan poistaa vähentämällä olemassa olevia huonokuntoisia pitkospuita esimerkiksi murskeella korvaten. Jossain on oltava kuitenkin kuljettavissa pätkä pitkosta, niiden ollessa tunnusmerkkinen osa kansallispuistoja. Kuorejärven etelä-reunalta pitkospuit voidaan poistaa ja reitti siirtää kiertämään kuivan maan kautta.

Huusseja reitin varrella hyvin; tulipaikoilla, parkkipaikalla ja Heretyn pihassa. Huussit tarvitsevat tiheämpää tyhjennystä sesonkiaikoina ja paremmat opasteet.

4.2 Toimijayhteistyö

Alueelle olisi hyvä kehittää parempi joukkoliikennejärjestelmä sesonkiaikaan tai muu säännöllisempi kyyditys sellaisille kävijöille joilla ei ole autoa.

Lähialueella on paljon erilaista toimintaa ja välinevuokrausta tarjoavia yrityksiä. Esimerkiksi läheisen Himoksen matkailualueen kanssa yhteistyötä olisi hyvä kuitenkin tiivistää ja kehittää.

4.3 Opastusviestintä

Kohteeseen on hyvät opasteet tullessa ysitietä, mutta Längelmäen kylältä opasteita ei ole. Lähtöpaikassa Heretyn kämpällä kyltit ovat piilossa kämpän takana, niitä ei välttämättä sieltä osata etsiä. Parkkipaikalla on vain karttaopaste.

Patikoinnin osalta on kehitettävä viitoitusta reitillä ja reitille – vaativuus merkinnät, reitin kierron kesto eli aikataulutus ja kilometrimerkinnät joko viittoihin tai osalle riittää ilmoittaminen luontoon.fi sivuilla. Heretyn kymppiä ei ole viitoitettu nimellä, mutta siniset merkkitäplät löytyvät. Kaikki reitit on merkitty sinisillä ja punaisilla täplillä, tätä voisi selkeyttää lisäämällä joko kylttejä tai värikoodeja. Karttamerkinnöissä on myös keltaisella merkittyjä reittejä, mutta maastossa keltaisia merkintöjä ei löytynyt. Risteysmerkinnät tulisi tehdä selkeämmiksi. Lortikan lisäpolun kiertomahdollisuus tulisi huomioida risteyksessä. Lortikan polulla on tarjolla tietoa QR-koodien takana sekä tarjolla on myös netissä täytettävä tehtävähkonen. Nettiyhteys on paikoittain huono, jolloin koodit ja/tai tehtävät eivät aukea. Lisäksi opastus QR-koodien olemassaoloon reitillä puuttuu luontoon.fi nettisivuilla. Reitiltä mainittiin käymisen arvoisena Mäyräniemi, joka sijaitsee reitin alussa hieman sivussa, mutta soveltuu mainiosti uimiseen ja levähdykseen. Mäyräniemi tulisi nostaa esille opasteissa (viitoitus/virtuaaliopaste).

Karttoja kaivataan alueelle; kartat saisivat olla tarkempia, polkujen paikkansapitävyys olisi varmistettava. Alueelle on nykyisellään useita erilaisia karttoja, joiden merkinnät eivät kaikilta osin enää täsmää keskenään.

Kiertosuunta on päätetty olevan vastapäivään, jolloin haastavin osuus osuu alkuun ja loppu on keveämpi. Pohdinnassa on myös reitin muokkaaminen niin, ettei edestakaisin kulkemista tulisi, vaan saataisiin patikoinnille miellyttävämpi rengaslenkki. Viitoitussuunnitelman teko on käynnissä talvella 2017-18.

Kuva 6. Päiväretkeilijät. Kuva Upe Nykänen.

4.4 Saavutettavuus

Isojärven kansallispuisto sijaitsee Kuhmoisissa eteläisessä Keski-Suomessa. Kansallispuisto sijaitsee tien nro 3284 varrella. Puistoon on opasteet teiltä 9 (Tre-JKL) ja 24 (Lahti-Jämsä). Linja-autolla ei kansallispuistoon pääse. Lähimmät pysäkit ovat Länkipohjassa (14 km) ja Kuhmoisissa (17 km). Kuhmoisista löytyy taksiasema, mutta Länkipohjan suunnasta taksi on syytä varata etukäteen. Toisin sanoen, teoreettisesti linja-auton ja taksin yhdistelmällä on mahdollista päästä kansallispuistoon, mutta tämä ei ole asiakasystävällinen keino työläisyytensä takia. Majatalo Villanen tarjoaa retkipakettia, joka sisältää kuljetuksen majatalosta kansallispuistoon ja takaisin, sekä valtatie varresta ja valtatie varrelle takaisin linkkilippujen kera. Lippuvaihtoehdot ovat meno-paluu -lippu Tampere – Länkipohja tai Jyväskylä – Länkipohja.

4.5 Markkinointi

Isojärven kansallispuistolla on omat Facebook-sivut ja sen tiedot löytyvät Luontoon.fi sivustolta. Siitä on kerrottu myös Jämsän kaupungin sivuilla ja tehty blogipostauksia. Kansallispuistolla olisi silti potentiaalia suurempaan markkinointiin. Markkinoinnissa voidaan hyödyntää esimerkiksi hankkeen kuva- ja videomateriaalia.

4.6 Kohderyhmät

Itse kansallispuisto on monipuolinen ja sieltä löytyy lapsiperheillekin soveltuvia reittejä, mutta Heretyn kymppi ei sovellu lapsiperheille eikä jalkavaivaisille. Alla listattuna mahdollisia kohderyhmiä nimenomaisesti Heretyn kympille:

- Opiskelijat ja kansainväliset opiskelijat
- Ulkona/savottakämpässä yöpymisestä kiinnostuneet
- Urheilulliset/elämyksiä etsivät valmismatkailijat
- Omatoimimatkaajat

- Valokuvaajat
- Patikoijat
- Kalastajat

Luonnossa liikkumattomalle ulkomaalaiselle kokemus voi olla liian pelottava, mutta vähän kokemusta omaavat/jännittäviä kokemuksia etsivät valmismatkailijat voisivat olla kiinnostuneista reitistä, jonka varrella/päätteeksi voisi yöpyä tavallista vaatimattomammin (kämpässä tai jopa laavulla).

Kuva 7. Nuotiopaikalla ja retkeilijät. Kuvat Upe Nykänen.

4.7 Aktiviteetit

- Patikointi
- Melonta ja soutu
- Geokätköily
- Umpihankiihto
- Kalastus
- Lumikenkäily
- Marjastus ja sienestys
- Maastopyöräily
- Uinti (ei virallista uimarantaa)
- Makkaran paisto
- Vapaaehtoistyö (esimerkiksi lampaiden paimennusta)

Isojärven kansallispuistossa on noin 30 km merkittyjä patikointireittejä, joita voi yhdistellä erimittaisiksi kokonaisuuksiksi. Retkeilyreittien lisäksi alueella on kaksi n. 3km mittaista luontopolkua, joilla voi oppia alueen luonnosta. Matka Heretyn kämpältä Kannuslahden keittokatokselle on 500 m ja se soveltuu myös maastokelpoisten lastenvaunujen kanssa kulkeville leveän polkunsä ansiosta. Makkaran paistoa voi harrastaa Kannuslahdessa, Kuorejärvellä, Vahterjärvellä, Lortikassa, Kalalahdessa ja Renusaassa.

Isojärvellä voi kulkea soutaen tai meloen. Alueella on veneenlaskupaikka mutta Heretyn kämppäkahvilasta voi myös vuokrata kalustoa. Joihinkin Isojärven saariin on mairinnousu kielletty lintujen pesimäaikaana 1.5.–31.7. Heretyn kymppin patikkareitti ei käy Isojärven rannalla. Heretyn kymppin varrella on mahdollista meloa Kurkijärvellä vuokraamalla kanootin Heretyn kämppäkahvilasta.

Maastohiihto on sallittua koko alueella, latuja ei alueella ole, joten hiihtäjä pääsee haastamaan itsensä vaihtelevassa maastossa. Jyrkkäpiirteisen maaston takia lumikenkäily on suositeltavampi tapa nauttia talvisesta luonnosta ohjatulla-, tai omatoimiretkellä.

Kalastus, marjastus ja sienestys ovat sallittuja Isojärven kansallispuistossa liikkumisrajoitukset huomioiden. Lortikanvuoren ja Latokuusikon rajoitusosissa poluilta poikkeaminen ja siten myös marjastus ja sienestys ovat kiellettyjä.

Pyöräilemisen sallivia reittejä alueella on yli 10 km. ja Pyöräily on sallittu metsäautoteiden lisäksi jätkien tekemällä entisellä pyörätiellä Heretyn ja Lortikan kämppien välillä, sekä Lortikan ja Kalalahden välisellä polulla. Uinti kansallispuiston alueella on sallittua, mutta virallisia uimapaikkoja ei ole.

Kuva 8. Laavu. Kuva Elina Lamminaho.

Lähteet

<http://www.luontoon.fi/isojarvi/reitit> 5.7.17